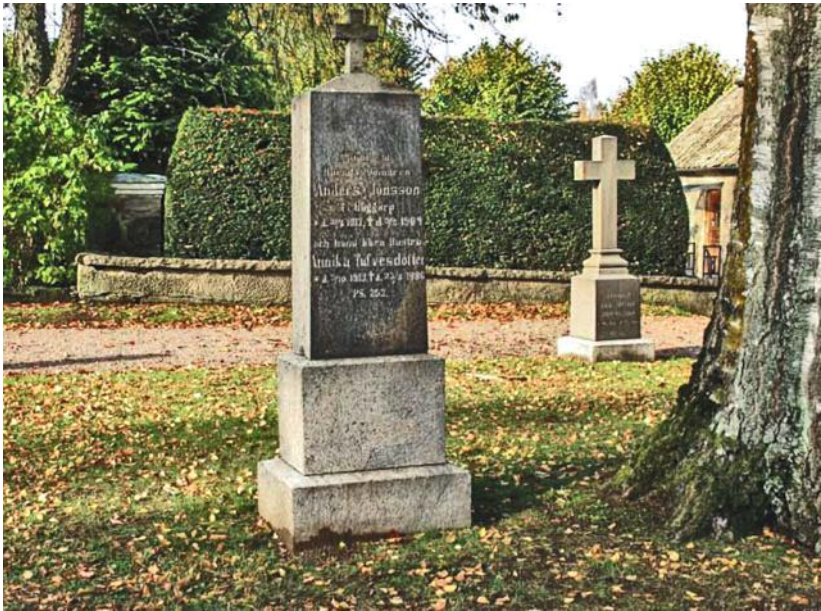

Dat	Län	Kommun	Stift	Församling	Kyrkogård
2010-11-03	Skåne	Ängelholm	Lund	Strövelstorp	Strövelstorp
Inventare	Fotograf	Original förvaras	Bilder år	Kvarter	Gravplats nr
Ingvar Nilsson	Ingvar Nilsson	Kyrkoarkiv	2013	05H	40A,B

Översiktsbild	Detaljbild
	

Gravvårdstyp (t.ex stående, liggande, material)	Stående hög grå polerad sten med pyramidformad topp på vilken ett stenkorss är monterat. Gravstenen står på en mellansockel.
Inskriptionstyp (t.ex försänkt, upphöjd, metallbokstäver)	Försänkt
Omgärdning (t.ex. sten, häck, staket)	Ingen
Ytmaterial (t.ex. sand, singel, stenplattor)	Gräsmatta
Växtmaterial (t.ex. träd, buskar)	---

Inskription (/ = radbrytning)	Minne åt / HäradsDomaren / Anders Jönsson / i Häggarp / * d. ³¹ / ₁ 1817 † ⁵ / ₅ 1904 / och hans kära Hustru / Annika Tufvesdotter / * d. ³ / ₁₀ 1813 † d. ²³ / ₈ 1886 / Ps. 253 /
Citat (/ = radbrytning) t.ex. psalm- el. bibelvers, med för aktuell tid relevant översättning	Sv. Ps. 253 (1819 års psalmbok): 1. Som dig, Gud! tackes, gör med mig / I döden och i lifvet. / O Herre Gud! allena dig / Har jag mig undergifvit / Jag soffer, vakar, sitter, står, / Jag talar, tänker eller går, / Är Gud mig allt allena. 2. Jag kallar godt och ganska väl / Allt det, som dig behagar: / Ej någon nöd så hårdt mig qväl, / Den jag då ej fördrager; / Helst jag fullväl besinnar här, / Att, hvad du gör, min bättnad är / Och icke min afsaknad. 3. Ack! gif, att jag, o Fader huld! / Må din i döden blifva; / Förlåt mig all min brist och skuld / Och låt din Ande skrifva / Uti mitt hjerta ditt behag, / Som leder mig här dag från dag / Till dig från världens villa. 4. Och, när du sist besluta må, Att jag skall hädanfara, / Så låt, o store Gud! mig då / Hos dig få bo och vara / och bland ditt folk i himmelshöjd / Åtnjuta evig frid och fröjd / För Jesu död och pina.

Porträtt / Speciella noteringar, Övrigt:
Gravplats med utgången gravrätt.

Se följande sidor.

Vid inventeringstillfället fanns ingen uppgift i gravregistret och ingen plats utmärkt på gravkarta. Stenen är placerad mellan platserna 038-040 och 041-042. I samband med inventeringen fick gravplatsen gravnummer 40A,B. Anders Jönsson är antecknad i död- och begravningsboken som avliden 1904. Ingen uppgift om Annika Tufvesdotter. En piga, Lovisa Persdotter f 9/1 1854, är antecknad i församlingsboken som boende på Häggarp Nr 1 hos Anders Jönsson och antecknad i död- och begravningsboken som avliden 10/2 1905 på Ängelholms sjukhus. Ingen notering om begravningsplats.

Anders Jönsson på Häradsdomargården

På Gamla kyrkogården i Strövelstorp står en gravvård över häradsdomaren Anders Jönsson. Även hans hustru Annika Tufvesdotter vilar på samma plats. Anders Jönsson, född 1817, avled 1904 enligt inskription på stenen. Hustrun Annika, född 1813, avled redan 1886. Märkligt nog är platsen inte noterad i gravregistret och inte heller utmärkt på församlingens gravkarta. Däremot är Anders Jönsson antecknad i död- och begravningsboken.

Makarna ägde och brukade Häggarp nr 1. Gården har sedan gammalt ingått i Strövelstorps by trots att den låg ett stycke utanför bykärnan. Kanske bidrog läget till att den undgick att flyttas i samband med Laga skifte i början av 1800-talet. På en byakarta från 1760-talet ser man den längst upp i hörnet.

Anders Jönsson var under flera år nämndeman i häradsrätten och hade i samband därmed fått titeln häradsdomare. Häradsdomare var en hederstitel som utdelades till den nämndeman som tjänstgjort i rätten flest antal år. Det var med anledning av denna utmärkelse som Häggarp nr 1 kom att kallas Häradsdomargården. Anders Jönsson var dessutom under flera år ledamot i landstinget.

Häradsdomargårdens boningshus år 2000. Bild ur Ängelholm 2001 – en hembygdsbok.

Intill Häradsdomargårdens boningshus ligger ett mindre tegelhus. Ett årtal på gaveln – 1860 – anger åldern. Här bodde Anders Jönsson bror Ola, som var ”sinnessvag”. Ola levde som familjemedlem i sin brors hushåll, men det hade sina problem. Anders, liksom hans föräldrar, ömmade varmt för Ola. 1860 skrev han ett testamente, där han i fjärde stycket tar upp Olas förhållanden. Så här står det i utdrag:

"4to Framför allt hvad som jag här förut har omskrifvit ligger det mig högst och främst på hjertat om min svagsinte broder Ola Jönssons vård efter min död, emedan han sig icke sjelv till det ringaste kan vårda. Dock är det mig någon tröst att såvida min Hustru lever så är jag fullkomligen förwissad att hon på bästa sätt drager omsorg för honom, ty hon har redan derpå visat ett så Christeligt prof. Jag kan ändock inte underlåta att så gott som i min förmåga står, om förnämnde min Broders vård och underhåll förordna som följer ...

Hvad som först beträffar med husbergning för honom så är det svårt och nästan omöjligt att hafva honom i dagliga stugan tillsammans med tjenare och annat folk, hvarför jag har så tänkt att uppbygga ett särskilt hus nära vid boningshuset vilken plats jag redan för min Hustru utvisat och skall han deri hafva ett varmt rum, deri han skall hafva sitt sängställe och bostad. Skulle det i min lifstid icke blifva verkställt så skola mina arfvingar låta det verkställa.

I öfrigt hvad som beträffar med kläder och föda så skola mina arfvingar eller innehafvarne af min efterlemnade fastighet honom dermed rikligen sörjas så att han icke i något afseende lider brist. Han skall äfven hafva någon både willig och dertill skickelig person som upppassar och vårdar honom alt på Hemmanets bekostnad och i synnerhet om min kära Hustru skulle före honom med döden bortgå och om hans sinnessvaghet skulle ännu mera tilltaga så få de honom ändå aldrig i från stället bortföra hvarken till kurhus eller dårhus, utan skall han alltid på stället och i det tilltänkta ovan omnämnda hus vårdas och underhållas på ett i alla delar christeligt sätt och gör jag mig förhvässad att hvilka af mina vänner och grannar som efter min död blifva anmodade att vara hans förmyndare sig detsamma icke undandraga utan i mitt ställe åtaga sig detta för mig om hjertat så hårt liggande uppdrag och uppfylla det så att de kunna försvara det både för Gudi och mannom och i synnerhet om han skulle min Hustru öfverlefva då tillsynen om hans vård ensamt tillkommer dem och äga de att för sina besvär tillgodoräkna sig ersättning i likhet med hvad som för nämndemän är bestämt och önskar jag tillika att desamme wille åtaga sig förmynderskapet för min son Jöns och biträda min Hustru i afseende på hans vård och uppfostran och derwid ihågkomma att jag åt dem öfverlemnar en faderlig omsorg."

Huset byggdes sommaren 1860, och i ett tillägg till testamentet på hösten står det: "Och i afseende på den 4de punkten rörande den i omnämnde husbergning till min broder så har jag nu oppfört det deri omnämnde hus och skall han i Nordöstra kammaren hafva sin bostad för sin återstående lifstid, der äfven Eldstad borde inrättas men som det i afseende till hans sinnesförfattning kan wara wådeligt så skall det wäl uppwermas ifrån kakelugnen i nästgränsande rum, der hans upppassare skall hafva sin bostad, och i öfrigt allt efter som förut är föreskrifvet."

Anders Jönssons testamente visar, hur angelägen han var, att hans 10 år yngre bror Ola skulle bli väl omhändertagen. Anders kom emellertid att med 15 år överleva sin bror. Ola dog 1889.

Häggarps park och badhuset i Aldalen

Mellan Häradsdomargården och gården Aldalen strax norr om Strövelstorps gamla by ligger Häggarps park på ömse sidor om Örjabäcken. Parken började anläggas 1864 av Anders Jönsson. Han lyckades också intressera sina grannar, lantbrukarna Johannes Olsson, Jöns Assarsson och Johannes (Elias) Bengtsson, som efterhand anslöt sig för att utvidga parken.

(Vägen som nämns i bildtexten t.v. gick ursprungligen från Häggarps gård alldeles förbi stenen och anslöt längre ned vid bron mot byn. I samband med motorvägsbygget på 1960-talet flyttades vägen för att kunna passera under motorvägen. Detta är anledningen till att stenen idag ligger gömd i den ursprungliga parken.)

Några år senare – 1869 – invigdes Strövelstorps badhus vid hälsokällan i Aldalen. Även i detta projekt var Anders Jönsson en av de drivande. Han ingick i det aktiebolag som bildats av lantbrukaren Johannes Olsson på Aldalen, på vars ägor badinrättningen var belägen, och patron Per Jönsson, Torlarps gård samt byggmästare Anders Jönsson, Torlarp.

Fredagen den 16 juli 1869 kunde man läsa följande notis i Engelholms Tidning:

Ströfwelstorps nya Badhus är nu fullt färdigt. Ångbad med kall dusch erhålles derstädes för 25 öre. Ej långt från badhuset finnes en förstklassig helsokälla, hwilkens watten lärar wara mycket jernhaltigt. Stället tycks alltså förtjena att rekommenderas hos hwar och en, som förmedelst bad och brunnsdrickning will försöka återwinna en förlorad helsa.

Strövelstorp blev ofta målet för folk långväga ifrån för att förena nytta med nöje. Om man betraktar badet och brunnsdrickningen som nyttan så bestod nöjet i att besöka Häggarp park strax intill, där det fanns en nöjesplats av rang. Där fanns dansbana och servering samt åtskilliga nöjesanordningar, däribland en karusell, tillverkad av Anders Jönssons son Jöns Andersson i Häggarp. Karusellen, som drogs med handkraft, lär ha gjort formlig sensation bland de unga.

Inte endast enskilda personer besökte parken. En mängd föreningar från skilda orter företog utflykter dit. Efter vad de gamla berättar har parken varit något i stil med Ramlösa. Bland de föreningar, som ofta utnyttjade parken, kunde man bland andra märka traktens skytteförening.

Tidningen Öresundsposten skriver den 4 juli 1874 följande:

Skåne har många natursköna ställen, och mångenstädes i provinsen har ock människans skönhetssinne gjort mycket för att förädla och förhöja en vacker natur. Så i Häggarp af Ströfwelstorps socken, omkring 2 mil härifrån norrut. Man finner här en vidsträckt parkanläggningar med en mängd trädsorter, inhemska och utländska, små höjder och dalar, slingrande gångar, grottor och lusthus och genom parken, med dess saftiga grönska rinner en den allrasom näpnaste bäck. Den, som i främsta rummet åstadkommit denna anläggning, är häradsdomaren And. Jönsson, Häggarp, som började dermed för ungefär 9 år sedan och som sedan lyckats att därför intressera sina grannar, egendomsegarne Jöns Assarsson och Joh^s Olsson, hwilkas planteringar numera äro förenade med hr Jönssons och tillhoppa med hans bilda anläggningen. Ännu en fjerde egendomsegare hr Joh^s (Elias) Bengtsson, har med sin plantering börjat ansluta sig till nämnda grannars. Detta drag af enighet mellan grannar för åstadkommande af en relativt lika storartad som förädlande och vederqvickande samlingsplats för ortens och andra orters befolkning är något högst ovanligt och förtjenar som sådant antecknas och tagas till efterföljd. Hvarje socken, ligger der också sten, sand eller ljunghmark, kan åstadkomma något i den vägen, om också ej så vackert, ifall blott dess innevånare begripa, hvilken nytta och hvilket nöje, som kan beredas genom en gemensam park, der man kan få skugga och svalka om sommaren och de unga och gamla kunna på ett ädelt sätt roa och vederqvicka sig. Vi skulle önska, att man besökte Häggarp, det skulle helt visst blifva till efterföljd.

Med parkens uppväxt har man ock tänkt på att skydda skogens sångare och väcka hos de unga kärlek till naturen och dess glade virtuoser. Derför har man bildat ett sällskap för småfoglarnas skydd, utdelat skrifter derom, utsätter fogelbon, företar utflykter med barnen till parken, och har troligtvis redan till en betydlig del vunnit sitt mål, ty fogelsången tonar riklig och stark och foglarna bygga trygga sina bon i denna lilla inbjudande fristad,

När man genomvandrar parken kommer man till en badanstalt, som för 5 år sedan blifvit anlagd af ett bolag och hvilken mycket begagnas af socknens invånare (och andra socknars invånare) samt ger både kalla bad och ångbad. Wi känna få socknar i provinsen, der man kommit på den prisvärda tanken att skaffa sig en badinrättning. En sådan är emellertid ovärderlig för den lekamliga hälsan och styrkan hos befolkningen.

Wi skulle kunna ha åtskilligt att säga om Ströfwelstorps stora kyrka och kyrkogård, som gränsar intill parken och badanstalten, och till heder för församlingens kraftfulle och praktiske kyrkoherde, men det var om Häggarp vi denna gång ville tala. Och få vi nu sluta med att denna plats redan är ett favoritställe för sångföreningar, andra föreningar och enskilde, som här alltid äro välkomna och i hr And. Jönsson och hans hustru eger det mest hjertliga, humana och välvilliga värdfolk, hvilket derför också aktas och älskas af alla, som lärt känna dem.

I ett gammalt tidningsurklipp - troligen från tiden för sekelskiftet - står bl. a.:

Denna park utgjorde ett mycket besökt vallfarts- och förlusteställe för ej mindre traktens ungdom, utan äfven för tjugtals föreningar och resenärer från när och fjärran.

Ungdomens nöjen utvecklade sig dock ej i god riktning. Friheten urartade - såsom så ofta sker - till sjelfsvåld, åtföljdt av ett och annat slagsmål då och då, hvarföre parkens egare nödgades efter några års förlopp förbjuda folknöjena här och finga nu otack till lön för sina gjorda uppoffringar.

Resultatet av denna ledsamma utveckling blev att både badanläggningen och förlustestället Häggarps park lades ner omkring år 1900. Men parken finns kvar än idag, även om den nästan fick dödsstöten då motorvägen E6 drogs fram mitt igenom området.

Utmärkelse

Anders Jönsson på Häradsdomargården i Häggarp gjorde sig allmänt erkänd som en framsynt man inte bara på hemmaplan utan också i de uppdrag han innehade i såväl kommun och landsting som i häradsrätten. För detta uppmärksammades han 1873 genom en stor namninsamling med en gåva bestående av ett guldur med massiv guldkedja samt en snusdosa i silver med förgyllning. Helsingborgs Tidning skriver om detta den 23 Aug 1873:

Hedersskänk.

Sistl. Tisdag d. 19 dennes egde en ovanligare festlighet rum i Ströfvelstorp, då till den aktade och af alla som känna honom högt värderade Häradsdomaren och Medaljören Hr Anders Jönsson i Häggarp, hvilken af omkring 60 hemmansegare och andra inbjudits till en kollation i Kommunalordföranden Hr Lantbruk. Olof Sjödahls nybyggda handelslokal, öfverlemnades en genom subskription åstadkommen gåfva, bcståande af dels ett dyrbart guldankarur med vidhängande massiv guldkedja, dels en silfversnusdosa med förgyllning samt inneliggande caroliner. Såväl å uret som å dosan fanns denna inskription: "Anders Jönsson i Häggarp. Af Ströfvelstorps församling." Gåfvan öfverlemnades å subkribenternas vägnar af Hr Kontrakts-Prosten C O Olin i Ströfvelstorp, hvilken vid tillfället i ett lämpligt tal framhöll hedersgästens under en mångårig oförtröttad verksamhet inlagda förtjenster i en mängd kommunala och andra allmänna uppdrag, hvilka han städse på ett värdigt, oegennyttigt och i allo hedrande sätt fullgjort, och hvarför Ströfvelstorps församlings medlemmar en gång velat gifva ett ringa uttryck af sin erkänsla förmedelst den ifrågavarande gåfvan. Lokalen var festligt smyckad med grönt, blomsterguirlander och flaggor, och af de församlade, bland hvilka äfven syntes egaren af Wegholm Hr Kammarh. Gravenhorst med flere possessionater, intogs gemensam middag, hvarefter flera tal höllos och skålar utbragtes under det en animerad sinnesstämmning rådde.

I subskriptionen hade inga andra än medlemmar af Ströfvelstorps församling fått deltaga, ehuru långt flera utan tvifvel skulle velat vid tillfället hedra Hr Anders Jönsson, hvilken bland annat som Landstingsman under loppet af flera år representerat Häradet.

Bland uppdragen som det talas om i prostens Olins tal ovan kan nämnas att Anders Jönsson ingick i den första styrelsen för Strövelstorps Sparbank, som bildades 1853.

Källor:

1. Helsingborgs Tidning 23 aug 1873
2. Tidningsurklipp omkr. 1900 (genom Bo Larsson)
3. Tidningsartikel NST 1990-talet (genom Bo Larsson)
4. Ängelholm - en hembygdsbok år 1990/91
5. Ängelholm - en hembygdsbok år 2001
6. Engelholms Tidning 16 juli 1869
7. Jubileumsskriften Strövelstorps Sparbank 1853-1953
8. Öresundsposten 4 juli 1874 (avskrift av Anders Jönsson genom Bo Larsson)
9. Porträttbild genom Bo Larsson, Strövelstorp
10. Minnessten, foto Ingvar Nilsson